

МОВНІ КЛІШЕ В АНГЛОМОВНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Наукова діяльність вчених усього світу спрямована на розвиток науки і техніки, на покращення умов життя і праці людей. В умовах глобалізації задля прискорення обміну науковими здобутками науковці публікують результати у міжнародних наукових журналах англійською мовою, беруть участь у конференціях, проходять стажування у різних країнах тощо. Саме тому дослідження специфіки англійської мови для академічних цілей стає все більш актуальним.

Різні аспекти академічного дискурсу розглядаються у працях Дж. Свейлза (J. Swales), К. Хайленда (K. Hyland), Б. Палтріджа (B. Paltridge), Е. Джонс (A. Johns) тощо. Метою нашого дослідження є виявлення мовних кліше в англомовних наукових дослідженнях і проведення їхньої класифікації за функціональним критерієм.

Відповідно до цього критерію мовні кліше розглядаються з точки зору їхньої прагматичної мети, яка може полягати у встановленні причинно-наслідкових зв'язків, у вираженні критики стосовно певних наукових тверджень, в описі кількості, наведенні прикладів тощо. На основі цього виділяються такі групи лексико-граматичних засобів:

- засоби вираження критики. Будь-яке наукове дослідження спирається на результати попередніх наукових розвідок. Трапляється так, що аргументи автора або результати його роботи містять недоліки, тому виникає необхідність вказати на це. Щоб критика не була образливою, в наукових дослідженнях використовуються такі кліше, які вказують на недостатньо досліджену тему: *Previous studies of this issue have not dealt with ...; Researchers have not treated this phenomenon in much detail; Such expositions are unsatisfactory because ...Most studies in the field of X have only focused on ...; Such approaches, however, have failed to address ...* або на слабкі місця у роботі: *the author fails to fully define; the author overlooks the fact that; another weakness is that we are given no explanation of how ...* тощо.

- засоби хеджування, пом'якшення висловлювання, зниження його категоричності. Сюди входять модальні дієслова (*can, could, might*); фрази типу *it is likely, it is probable, it is almost certain, a probable explanation is*; пасивний стан (*it is thought that, it is believed that, it has been reported that, it is a widely held view that, it has commonly be assumed that*); апеляція до авторитету (*According to many in the field, recent research has suggested that, many scholars hold the view that...*);

– засоби опису класифікацій і переліків: *it can be classified into; it can be categorised into; several taxonomies for it have been developed; Different methods have been proposed to classify ...* ;

– засоби, спрямовані на надання визначень термінам: *The term ... refers to ... ; it can broadly be defined as ... ; it can be loosely described as ... ; The term ... encompasses; the definition of ... has evolved; There are multiple definitions of ... ; Several definitions of ... have been proposed.*

– засоби для опису кількості, відсотків, частини: *Over half of those surveyed indicated that ... Nearly half of the respondents (48 %) agreed that ... Approximately half of those surveyed did not comment on ... Less than a third of those who responded (32 %) indicated that ... ; 70 % of those who were interviewed indicated that ... Since 1981, has experienced an 89 % increase in ... ; The response rate was 60 % at six months and 56 % at 12 months;*

– для позначення переходу до наступної думки: *The section below describes; What follows is an account of ... ; Let us now consider ... ; Moving on now to consider ... ; Turning now to the experimental evidence on ... ; Before explaining these theories, it is necessary to ... ; Having defined what is meant by ..., I will now move on to discuss ... ; So far this paper has focused on The following section will discuss ... ;*

– для встановлення причинно-наслідкових зв'язків: *it may cause; it can lead to; can result in ; it stems from; owing to; because of; as a result of; as a consequence of; Therefore, Consequently, Because of this, As a result (of this);*

– для порівняння і зіставлення: *In contrast to; On the other hand, it is similar to that; is comparable to; whereas; while, а також ступені порівняння прикметників та прислівників;*

– для наведення прикладів: *This is exemplified in the work undertaken by ... ; Another example of what is meant by ... is; This distinction is further exemplified in studies using ... ; An example of this is the study carried out by Smith (2004) in which ... ; This is evident in the case of ... ; This is certainly true in the case of ... ; This can be seen in the case; It is a good illustration of*

Як видно з наведеної класифікації, мовні кліше можуть використовуватись в наукових текстах на різних рівнях: на початку наукової роботи для ознайомлення з темою і метою, для презентації аналізу попередніх досліджень, на етапі викладу основного матеріалу для наведення прикладів, введення нової інформації, встановлення причинно-наслідкових зв'язків та ін, а також на заключному етапі для окреслення перспектив дослідження, виділення проблем і аспектів, які ще надлежить вивчити у майбутньому. Перспективним у дослідженні цієї теми є створення глосарію мовних кліше, який може стати у нагоді при написанні наукової роботи.